

Hærens Officersskole

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller

1885-1944

***Oberst
Svend Bartholin Paludan-Müller***

1885-1944

*Til minde om oberst Svend Bartholin Paludan-Müller,
der faldt i kamp under 2. verdenskrig i Danmark*

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller
1885-1944

Forfatter:	Kaptajn Jens Lunde
Redaktør:	Oberst Nicolas T. Veicherts
Oplag:	1. udgave, 1. oplag
Foto:	Forsvaret
ISBN:	978-87-985080-2-4
Tryk:	Stibo Complete a/s
Antal:	200

Forord

Den 26. maj 1944 kæmpede oberst Svend Bartholin Paludan-Müller ene mand heroisk mod en styrke bestående af omkring 50 tyske soldater ledet af Gestapo. Forinden havde Paludan-Müller modtaget den sidste velsignelse af den lokale præst, hvorefter han tog afsked med sin kone og datter. Præsten forsøgte undervejs at overtale Paludan-Müller til at overgive sig, men det afviste den kompromisløse oberst. Han valgte i stedet at kæmpe til døden.

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller var en dygtig og viljestærk officer, som stod hårdt på sine meninger og holdninger, når det gjaldt forsvaret af Danmark. Det sidste ikke mindst over for den tyske besættelsesmagt, som han modarbejdede, blandt andet som en del af det illegale efterretningsarbejde.

Og så viser historien, at obersten var modig, hvilket er en værdi i officerskorpset, som under uddannelsen og i fredstid kan være svær at forholde sig til: Vil jeg være modig, når det gælder? er en tanke, som enhver officer og soldat vil

tænke før eller siden. Erfaringerne fra krigen i Afghanistan og Irak viser, at vi er modige, når det gælder, og sådan skal det være.

Hærens Officersskole har en lang og fornem tradition for at uddanne linjeofficerer, der i kamp går forrest, når Danmark og Hæren kalder. Og til inspiration for kadetterne og Hærens officerskorps fremhæver vi officerer, der står frem foran andre.

Oberst Paludan-Müller er en af de officerer, der, i selskab med premierløjtnant Anker, premierløjtnant Bennike, major Storrud, kaptajn Damholt og premierløjtnant Pløger, viser vejen for fremtidens officerer i Hæren.

Æret være Svend Bartholin Paludan-Müllers minde.

Oberst Nicolas T. Veicherts
Chef for Hærens Officersskole

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller 1885-1944

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller blev født den 30. oktober 1885 og voksede op i præstegården først i Mou og senere i Snesere på Sjælland som søn af sognepræst Johannes Nathanael Paludan-Müller og Anna Eliza Paludan-Müller. Svend var den yngste af tre brødre, Kai Paludan-Müller (1883-1976) og Fritz Paludan-Müller (1884-1967).

Paludan-Müller var værnepligtig i 1903, og han bestemte sig derefter for en officerskarriere. I 1906 blev han udnævnt til sekondløjtnant efter to år på Frederiksberg Slot og forretnede bl.a. tjeneste i generalstaben fra 1914-1917. I 1917 blev han udnævnt til kaptajn og kompagnichef i 20. bataljon i Slagelse. Forsvarsloven af 1922 reducerede Hærens enheder, og Paludan-Müller valgte efter en udmærket militær karriere at overgå til reserven. Herefter drev han landbrug i Tjørnede ved Tølløse i fem år. I en kortere periode var Paludan-Müller ansat ved Det Kongelige Bibliotek, hvor han arbejdede med kort- og billedsamlingen. Sideløbende med dette oversatte og udgav han engelsk poesi.

Paludan-Müller savnede dog det militære liv og genindtrådte i linjen i 1930, hvor han blev udnævnt til oberstløjtnant og chef for 28. bataljon i Roskilde. Tre år senere blev han næstkommanderende for Grænsegendarmeriet, et paramilitært korps under Finansministeriet, og året efter blev han chef for enheden og i 1939 udnævnt til oberst.

Privat var Paludan-Müller gift med Ragna Emilie Just. De blev viet den 8. oktober 1910 i Snesere kirke, samme sted som Paludan-Müller 10 år tidligere var blevet konfirmeret. Både konfirmation og vielse blev i øvrigt foretaget af Paludan-Müllers far. Svend og Ragna fik tre børn; Else, der i øvrigt senere blev oberst og chef for Kvindeligt Flyverkorps, Mogens og Dagny. Dagny var 17 år den skæbnesvangre dag 26. maj 1944 og som det eneste af børnene til stede i huset i Gråsten.

Hærens Officersskole, næstældste hold 1904-06, på slotstrappen mod Frederiksberg Have

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller 1885-1944

Kompromisløs og konfronterende

Paludan-Müller var både kompromisløs og konfronterende. Et eksempel herpå er ved Tønder bys 700 års jubilæum i 1943, hvor byrådet var vært ved en frokost med folk fra både tysk og dansk side. Særligt havde byrådet inviteret ”danske kompromis-folk” som en slags udglattende foranstaltning i forhold til den gode stemning. Der var god mad, snaps, ægte cigarer og ditto kaffe.

Blandt de mange skåltaler blev det dansk-tyske samarbejde fremhævet: *”Wir sind immer gute Nachbarn gewesen”*. Derefter rejste oberst Paludan-Müller sig og sagde: *”Nu har vi hørt, at vi danske og tyske er så rare imod hverandre og har det så udmærket sammen, og at vi altid har været gode naboer. Så mangler vi kun at sige sandheden, som er den, at siden 9. april er dette gode naboforhold ødelagt for de kommende 200 år”*. Oberstens tale blev mødt med voldsomme ”Pfui!-råb” og straks efterfulgt af endnu en udglattende tale fra en ”kompromis-dansker”. Obersten selv satte sig roligt ned igen. På ingen måde forsøgte han at holde gode miner til slet spil, og på ingen måde gik han på kompromis med

sin integritet, og på alle måder gjorde han front og var 100 procent tro mod sin egen overbevisning.

Politimesteraktionen

Tyskere internerede den 29. august 1943 det danske militær, men ikke grænsegendarmeriet. Det gav Paludan-Müller mulighed for at forberede korpset til en spille en rolle, når den tyske besættelse en dag måtte slutte. Af den grund forbød han sine folk at deltage i illegale aktioner, sådan at tyskerne ikke ville kunne kræve gendarmeriet interneret også.

Selv holdt Paludan-Müller sig dog ikke tilbage og arbejdede sammen med andre politifolk og officerer på mobiliseringsplaner for en væbnet dansk styrke.

Desværre fik tyskerne nys om planerne, og den 26. maj 1944 arresterede de 26 mænd i Jylland. Halvdelen var politimestre eller andre ledende politifolk, hvorfor operationen fik tilnavnet ”politimesteraktionen”.

Under aktionen skulle Paludan-Müller også arresteres, men han ville det anderledes, og udfaldet blev hans død. For

Paludan-Müller til hest i Gråsten, hvor han senere lærte Dronning Ingrid at ride

dem, der kendte Paludan-Müller, kom dette dog næppe som en overraskelse, da han tidligere havde udtalt, at hvis tyskerne kom for at hente ham, ville han ikke tages i live.

Den sidste kamp

Kl 05.30 blev Paludan-Müller vækket i sin tjenestebolig i Gråsten af råb fra Gestapo, der ville tale med ham. Obersten svarede tilbage ud af vinduet, at det ikke kunne lade sig gøre på dette tidspunkt af døgnet, men at de skam var velkomne til at komme tilbage, når kontoret åbnede klokken 10. Gestapo-folkene råbte tilbage, at hvis ikke han lukkede dem ind, ville de bryde ind, hvortil obersten igen svarede, at den første indtrænger ville blive skudt.

Ca. et minut senere sprængte tyskerne døren, og da den første mand gik ind i huset, blev han skudt af Paludan-Müller. Tyskerne trak sig tilbage, og alt imens de forberedte næste skridt, førte Paludan-Müller sin hustru Ragna, sin datter Dagny samt husassistenten i sikkerhed i kælderen.

Tyskerne gik herefter i stilling og begyndte at beskyde huset, samtidig med at forstærkninger fra kasernen i Aaben-

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller 1885-1944

raa blev tilkaldt. Larmen af først råb, dernæst en eksplosion og så de efterfølgende skud havde uden tvivl vækket det meste af Gråsten denne morgen. Det vækkede i hvert fald sognepræsten i Gråsten, provst Hvidt. Han tog kontakt til den ledende Gestapo-officer på stedet og bad om lov til at bringe de tre kvinder i sikkerhed samt at forsøge at overbevise Paludan-Müller om at overgive sig.

Provst Hvidt fik tilladelse til at gøre forsøget, hvorefter han kravlede ind ad et kældervindue, hvor han fik kontakt til kvinderne og efterfølgende Paludan-Müller. Overtalelsesforsøget var dog forgæves, og inden provsten bragte kvinderne i sikkerhed, bad Paludan-Müller om en sidste velsignelse. Provstens førstehåndsberetning lyder således:

Jeg har aldrig lyst velsignelsen over et menneske under så dramatiske og gribende omstændigheder. Her lå på knæ en mand, der vidste, at han ville kæmpe til det sidste, og at han skulle dø. Han lå ganske fredelig på sine knæ, men ved hans side lå pistolen og stod det skarpladte gevær. Han modtog Herrens nåde.

Paludan-Müller på trappen i Gråsten i 1940 med sin kone Ragna og datteren Dagny

Da jeg havde lyst velsignelsen over obersten, henvendte han nogle personlige bemærkninger til mig. Han var ganske rolig og fattet. Der var intet ophidsende at mærke på ham. Det anfægtede ham ikke det mindste, at han nu skulle gå ind til den sidste kamp. Udadtil mærkede man da intet.

Da jeg havde hentet de tre kvinder i kælderen, skulle han nu tage afsked med dem. De stod foran loftstrappen, og der blev taget en ganske kort afsked, idet han kyssede sin hustru og voksne datter farvel og sagde: „Farvel, og Gud være med jer“.

Kort efter provst Hvidt havde forladt huset, genoptog Gestapo ildkampen, og klokken 08.45 var kampen forbi. Tjenesteboligen var i flammer, efter at tyskerne havde brugt maskingeværer, håndgranater og brandbomber. Paludan-Müller havde ene mand holdt den overlegne tyske styrke på op mod 50 mand stangen, men udfaldet var uundgåeligt. Obersten faldt for Gestapos kugler og tog fem tyske soldater med sig i døden.

Oberst Paludan-Müller og Ragnas gravsten i Snesere

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller 1885-1944

Begravelsen

I brandtomten af Paludan-Müllers tjenestebolig fandt man om eftermiddagen oberstens lig. Af frygt for en sønderjysk opstandelse ville besættelsesmagten ikke give ham en lokal begravelse. I stedet for valgte man at begrave Paludan-Müller på Sjælland den 1. juni 1944. Begravelsen fandt sted i Snesere kirke, hvor Paludan-Müller selv var blevet konfirmeret i 1900 og gift i 1910, og hvor han i øvrigt var vokset op i den tilhørende præstebolig i sin barndom. Omkring 2.500 mennesker var til stede ved begravelsen, da folk var kommet langvejs fra for at vise Paludan-Müller den sidste ære. Rygtet om begravelsen var spredt fra mund til mund, da tyskerne havde forlangt, at der ikke måtte skrives om begravelsen i nogen avis. Provst Hvidt forrettede begravelsen.

Mindesmærket

Ved den tidligere embedsbolig på Slotsbakken i Gråsten er i dag rejst en mindemur med et relief af oberst Paludan-Müller og teksten: "I sin brændende embedsbolig paa denne grund faldt den 26. maj 1944 grænsegendarmeriets

chef, Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller efter 3 timers kamp – ene mod tysk overmagt”.

Paludan-Müller med sin hustru Ragna

Oberst Svend Bartholin Paludan-Müller 1885-1944

English resumé

Svend Bartholin Paludan-Müller was born on 30 October 1885 and died in 1944 as colonel and commanding officer of the Border Gendarmerie (Grænsegendarmeriet).

He attended the Royal Danish Military Academy as a cadet from 1904-1906. In 1917 he was promoted to captain. In 1922 due to reduction of the Army Paludan-Müller followed a civilian career as a farmer and working at the Royal Danish Library amongst other things. In 1930 he returned to military service and was promoted lieutenant colonel. In 1933 he became second in command of the Grænsegendarmeri and the following year he was appointed commanding officer of the unit. In 1939 he was promoted colonel.

Paludan-Müller's death

During the German occupation of Denmark 1940-45 Gestapo in 1944 went to arrest the colonel at his house after (truthful) accusations of his involvement in illegal activities. Paludan-Müller, who was known for his unwillingness to cooperate with the German occupiers, refused to open

the door and told the Gestapo: "Come back when the office is open and I'll see you".

As the door was blown open Paludan-Müller killed the first soldier entering the house. During the following German regrouping Paludan-Müller secured his wife, daughter and maid in the basement and continued fighting. The firefight was brought to a temporary halt, as the local priest was permitted access to the house. After giving Paludan-Müller absolution the priest escorted Paludan-Müller's wife, daughter and the maid to safety.

Paludan-Müller then fought heroically for about three hours including the killing of five German soldiers and Gestapo officers. Finally he was shot himself.

In fear of local riots, the German occupation force decided not to bury Paludan-Müller in his garrison town of Gråsten in Southern Jutland. Instead his body was sent to Zealand where he was laid to rest at Snese Church and Cemetery where he grew up as a child and his father used to be the local priest.

Mindesmærket på Slotsbakken i Gråsten

Hærens Officersskole
Roskildevej 28 A
2000 Frederiksberg

